Oslo kommune
Næringsetaten

Årsberetning 2011

Nærings-
etaten

1. ANSVARSOMRÅDE 3
1.1 Organisasjon/bemanning 3
2 MÅL OG RESULTATER 4
2.2 Strategier og tiltak 12
2.3 Gjennomførte omstillings- og effektiviseringstiltak, samt større "prosjekter" 13
2.4 Risikostyring og internkontroll 13
4. SÆRSKILT RAPPORTERING 18
4.1 Tiltak for å forbedre service overfor brukerne 18
4.2 Saksbehandlingstid 18
4.3 Tilgjengelighet for mennesker med funksjonshemming 19
4.4 Tiltak i Oslo kommunes folkehelseplan 20
4.5 Ytre miljø 20
4.6 Likestilling og mangfold 21
4.7 Rapportering innen HR-området og helse- miljø og sikkerhet (HMS) 22
4.8 Anskaffelser 25
4.9 Forvaltning av kunstverk i Oslo kommunes virksomheter 25
4.10 Rekruttering av lærlinger 25
4.11 Utkvittering av Bystyrets merknader 26
4.12 Merknader fra kommunerevisjonen og kontrollutvalget 27
4.13 Andre spørsmål fra byrådet/bystyret 27
Vedlegg 1: Rapport om bevillingspolitikken/alkoholforbruk 28

1. ANSVARSOMRÅDE

Næringsetatens overordnede mål er å bidra til at Oslo blir en attraktiv og enkel by med hensyn til etablering og utvikling av næringsvirksomhet, herunder tjenester til næringslivet i form av:

- Informasjon og veiledning til etablerere av små og mellomstore bedrifter
- Forvaltningen av myndighetsområdet innen alkoholloven, serveringsloven, yrkestransportloven, omstillingslova og lov om film og videogram

Næringsetaten er delegert myndighet til å ivareta de oppgaver som er lagt til fylkeskommunen i forbindelse med utlendingsforskriften.

1.1 Organisasjon/bemanning

Organisasjonskart pr. 31.12.2011

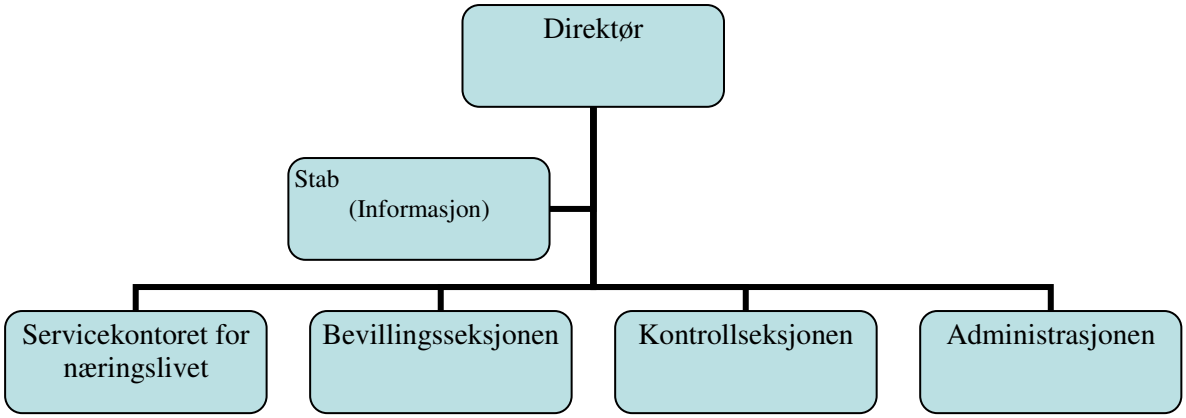

Servicekontoret for næringslivet
- Er kommunens service- og informasjonskontor for næringsliv og etablerere
- Har oppfølgeransvar for stipendmottakere og andre etablerere

Bevillingsseksjonen
- Behandler søknader om bevilling i medhold av serveringsloven og alkoholloven
- Gjennomfører prøveavleggelse i etablererprøve og kunnskapsprøve i medhold av serveringsloven og alkoholloven
- Behandler søknader om drosjeløyver, godstransportløyver, turvognløyver, selskapsvognløyver og løyve for transport av funksjonshemmede i medhold av yrkestransportloven
- Har ansvar for transportberedskapen i Oslo
- Faglig sekretariat for Oslo kommunes klagenemnd for forflytningshemmede

Kontrollseksjonen
- Gjennomfører salgs-, skjenke- og vandelskontroll i medhold av alkoholloven og serveringsloven
- Behandler konsesjonssøknader og utøver kontroll i medhold av film- og videogramloven

Administrasjonen
- Håndterer økonomi, personal, IKT, lønn, arkiv og gebyr.

Organisasjons- eller bemanningsmessige endringer i Næringsetaten i 2011

I byrådssak 1074/11 med virkning fra 01.10.2011 ble det opprettet en ny Byrådsavdeling for næring og eierskap. Byrådslederen fattet 24.10.2011, sak 28/2011, beslutning om omstrukturering av byrådet med endringer i arbeids- og ansvarsfordeling innen byrådskollegiet. Næringsetaten ble i den forbindelse lagt til Byrådsavdeling for kultur og næring.

I byrådssak 1088.1/11 ble ansvaret for yrkestransportområdet overført med 6 stillinger fra Næringsetaten til Bymiljøetaten med virkning fra vedtaksdato (15.11.2011).

Antall utførte årsverk i 2011, samt antall ansatte og antall årsverk pr. 31.12.2011 (inkl. 6 stillinger som skal overføres til Bymiljøetaten):

	01.01.2011	31.12.2011	Endring
Ansatte	52	50	2
Årsverk	45,99	58,06	12,07

2 MÅL OG RESULTATER

2.1.a Situasjonsbeskrivelse

Næringsetaten skal forestå profesjonell og brukerorientert forvaltning innenfor sitt myndighetsområde. Etatens mål er til enhver tid å gi kunder og brukere best mulig service og informasjon, og skape forutsigbarhet for at beslutninger og vedtak har god kvalitet.

God samhandling med høringsinstansene står sentralt i Næringsetatens arbeid med å sikre god forvaltning av Oslos alkoholpolitikk. Næringsetaten har som målsetning å avdekke økonomisk kriminalitet for dermed å sikre like konkurransevilkår i restaurantbransjen. For å lykkes med det har Næringsetaten etablert et godt samarbeid med høringsinstansene Skatteetaten, Oslo kemnerkontor og politiet. Samarbeidet har også ført til at Næringsetaten har bidratt til å målstyre andre instansers kontroller.

Næringsetaten har utført målrettede kontroller. Kontrollene har i særlig grad vært rettet mot steder og områder hvor det erfaringsmessig er størst sjanse for at det forekommer overskjenking og salg og skjenking av alkohol til mindreårige.

Som et tiltak for å redusere og forebygge overskjenking, skjenking til mindreårige vold og ordensforstyrrelser i Oslo, har Næringsetaten ledet en arbeidsgruppe som har resultert i samarbeidsprosjektet ”Sammen lager vi utelivet tryggere”. Prosjektet er inspirert av det svenske STAD-prosjektet.

I henhold til alkoholloven skal samtlige salgs- og skjenkebevillinger fornyes hvert 4. år. Perioden følger bystyrets valgperiode, og bevillingene skal være fornyet senest innen 30.06.2012. Arbeidet med fornyelse av de ca 1 400 salgs- og skjenkebevillingene startet i 2011. Allerede våren 2011 avholdt Næringsetaten oppstartsmøter med høringsinstansene for å sikre gode prosesser i tilknytning til arbeidet med fornyelsen.

Nøkkeltall for: Kap 459 Næringsetaten bevilling og kontrollseksjon	Resultat 2009	Resultat 2010	Resultat 2011
Antall skjenkebevillinger	1059	1057	1074
Antall salgsbevillinger	360	394	380
Antall serveringsbevillinger	1988	2119	2147
Antall videokonsesjoner	511	526	*

* Lov om film og videogram av 15.05.1987 ble endret i 2010 og fra 01.01.2011 kan omsetning av film eller videogram i næring skje uten konsesjon.

Nøkkeltall for transportområdet

	2010	2011
Drosjesentraler	6	6
Drosjeløyver	1780	1780
Reserveløyver	288	263
Bestyrerkontrakter	29	45
Godstransportløyver	2901	2693
Turvognløyver	890	1725
Selskapsvognløyver	80	80
Løyve for transport for funksjonshemmede	120	115

Drosjeløyver
Næringsetatens forvaltning av drosjeområdet omfatter i tillegg til tildeling av drosjeløyver også søknader om drosjeløyvers overganger mellom sentralene. Det ble i 2011 innvilget 73 overganger.

I mai 2010 kunngjorde Næringsetaten 200 ledige løyver. Løyvene ble kunngjort med fordeling av 50 løyver hver med tilknytningsplikt til Christiania Taxi, City Taxisentral AS, Taxi 2 AS og ByTaxi AS. Løyvene ble tildelt i 2011.

Det ble i 2011 kunngjort 50 ledige løyver med tilknytningsplikt til Norges Taxi Avd Oslo.

Bestyrerkontrakter
Dersom løyvehaver blir syk og midlertidig ute av stand til å administrere sitt løyve, kan dette leies ut til en annen løyvehaver i samme sentral ved å inngå en bestyrerkontrakt godkjent av løyvemyndigheten. Bystyret har i vedtak av 04.03.2009 sak 43 vedtatt å avvikle bestyrerordningen i Oslo kommune. Inntil nytt lokalt regelverk på drosjeområdet er vedtatt, videreføres gjeldende ordning for bestyrerkontrakter. Pr. 31.12.2011 var det 45 godkjente bestyrerkontrakter.

Godstransportløyver
Tildelingen av andre løyvetyper enn drosje har i hovedsak gått som vanlig. I 2011 ble det tildelt 106 godsløyver og 7 godstransportløyver tilbakekalt. Tilbakekallingene skyldes enten at foretaket ikke lenger er registrert i Enhetsregisteret eller at det er åpnet konkurs i virksomheten. Øvrig reduksjon i antallet godsløyver skyldes at løyvehaver enten har innlevert løyve eller reorgansiering av større aktør ved overføring til annet fylke.

Turvognløyver
Det ble tildelt 954 turvognløyver i 2011 mot 469 i 2010. Økningen i antall turvognløyver skyldes økt søknadsmengde og reorganisering av en større aktør i bransjen som medførte uttak av løyver i Oslo.

Selskapsvognløyver
Antall selskapsvognløyver er behovsprøvd, og har vært fast på 80 løyver. For selskapsvognløyver stiller yrkestransportforskriften krav om at bilen skal være "ekslusiv". Næringsetaten har i 2011 gjennomgått og befart samtlige biler registret på selskapsvognløyver for kontroll av om "ekslusivitetskravet" fortsatt er oppfylt. Det ble i alt innlevert tre selskapsvognløyver som et resultat av kontrollen.

Etablererveiledning
Næringsetaten skal bidra til at Oslo blir en attraktiv og enkel by å etablere og drive næringsvirksomhet i, slik at byens etablerere skal ha større forutsetninger for å skape en sunn bedrift, blant annet gjennom økt kunnskap om formelle krav.

Som et ledd i dette har Næringsetaten deltatt i fem ulike RIP-prosjekter i 2011. Et av prosjektene har resultert i to filmer på YouTube om å starte egen bedrift. Gjennom et annet prosjekt har Næringsetaten kunnet tilby gratis etablererkurs på tyrkisk, polsk, arabisk og somali.
Prosjektene er finansiert av Oslo kommune, Akershus fylkeskommune og Innovasjon Norge.

2.1.b Målsettinger

Brukerorientering, effektivitet og forutsigbarhet i saksbehandlingen
Næringsetaten skal fremstå som en brukerorientert virksomhet med fokus på effektivitet og forutsigbar saksbehandling og nøyaktighet i tjenesteytingen

Som ledd i god mål- og resultatstyring arbeider Næringsetaten systematisk med utvikling av kvalitetssystemene og internkontrollsystemene. For å bedre brukervennligheten og effektiviseringen av saksbehandlingen ble det fra og med oktober 2011 innført elektroniske søknadsskjema for alle søknader om serverings-, salgs og skjenkebevillinger. Elektronisk omsetningsoppgave er utviklet og blir tatt i bruk fra 2012.

Mål for regionalt innovasjonsprogram
Regionalt innovasjonsprogram for Oslo og Akershus skal bidra til å styrke næringslivets og regionale innovasjonsmiljøers evne til entrepenørskap, innovasjon og profilering gjennom økt samhandling mellom næringsliv, kunnskapsinstitusjoner og andre offentlige partnere.

RIP-prosjekter i 2011
- Samarbeid om informasjon til etablerere. Prosjektet omfatter blant annet fagseminar, Orienteringsløypa og Min Brosjyre. Tiltakene skal bedre forutsetningene for næringsutvikling i Osloregionen.
- Spesialrådgivning til nyetablerere. Næringsetaten hadde i 2011 ansvar for informasjon om og saksbehandling av søknader om spesialrådgivningstilskudd i Oslo, og foresto utbetalinger av rådgivningsmidler for både Oslo og Akershus.
- Pangstart 2011. Pangstart er et praktisk og teoretisk kurs i forretningsplanutvikling.
- Digital Læring. Hensikten med prosjektet var å lage korte undervisningsfilmer om etablererveiledning tilgjengeliggjort på nett.
- Fremmedspråklige etablererkurs. Presentasjon av etatens etablererkurs på ulike språk. I 2011 ble det holdt kurs på polsk, arabisk, tyrkisk og somali.

Næringsetaten har ansvar for å gi informasjon om etablererstipendordningen, og for å følge opp dem som har søkt eller mottatt etablererstipend fra Innovasjon Norge.

Næringsetaten var ansvarlig for planlegging og gjennomføring av Innovasjonskveld i Oslo Rådhus under

Oslo Innovation Week. Kvelden ble gjennomført i samarbeid med Innovation Forum Norway og First Tuesday. Næringsetaten hadde ansvar for tildeling av Oslo kommunes etablererpris. Etablererprisen tildeles en person eller personer som har etablert ny og lønnsom virksomhet i Oslo. Bedriften skal bidra til å fornye eller berike byen eller nærmiljøet, og gi inspirasjon til andre som ønsker å starte egen virksomhet. I 2011 gikk prisen til ChillNorway AS.

Drosjeområdet

Byrådet avga sak til bystyret med utkast til nye lokale forskrifter for drosjenæringen i Oslo 12.05.2011, sak 92. I tilknytning til byrådsskiftet etter kommunevalget i 2011 ble saken trukket for ny vurdering av byrådet.

Oslo likningskontor avdekket i 2003 omfattende skatte- og momsunndragelser innen drosjenæringen. Aksjonen avdekket alvorlige regnskapsbrudd og skatteunndragelser for løyvehavere som til sammen hadde unndratt omsetning for 419 millioner kroner for årene 2000-2002. Prosessen med bokettersyn, domfellelse og kommunens behandling har vært tidkrevende med et så stort sakskompleks.
I 2011 har 59 løyvehavere fått tilbakekalt sine drosjeløyver grunnet merknader på politiattesten som følge av straffedom i den såkalte ”skattesvindelsaken”. I alt 51 vedtak er påklaget.

Næringsetaten er faglig sekretariat for Oslo kommunes klagenemnd for transportsaker for forflytningshemmede. Dette innebærer at etaten gir innstilling på avslag eller innvilgelse av klager til nemnda. Det var i 2011 37 innkomne saker, hvorav 17 fremdeles ligger til behandling i Næringsetaten. I tillegg ble 6 saker innkommet i 2010 ferdigbehandlet i 2011.

Salgs- og skjenkekontroller

Næringsetaten skal gjennomføre en målrettet kontrollvirksomhet av serverings-, salgs- og skjenkesteder.

I 2011 utførte Næringsetaten 5204 kontroller av steder med skjenkebevilling og 1496 kontroller av butikker med salgsbevilling. Av de til sammen 6700 kontrollene, var det 6172 kontroller som ble gjennomført fullt ut, det vil si at kontrollørene legitimerte seg overfor bevillingshaver. I de resterende 528 kontrollene var stedene stengt eller nedlagt da kontrollørene ankom virksomheten.

Næringsetaten har benyttet seg av politihøyskolestudenter for å gjennomføre salgs- og skjenkekontrollene og har til enhver tid mellom 60 og 70 skjenkekontrollører ansatt på deltid. Ved å ansette politihøyskolestudenter sikrer Næringsetaten at kontrollene blir gjennomført på en objektiv og etterrettelig måte, samt at eventuelle rapporter skrives i samsvar med politiets standarder. Det høye antallet ansatte kontrollører ivaretar behovet for at kontrollene kan gjennomføres anonymt.

Næringsetaten har hatt et særlig fokus på å avdekke overskjenking og salg og skjenking av alkohol til mindreårige. Av den grunn målrettet Næringsetaten kontrollene mot steder og områder hvor det erfaringsmessig er størst sjanse for at slike brudd på alkoholloven inntreffer. Aldersgrense, åpningstid, konsept, beliggenhet, tidligere praktisering av bevillingen, sesong og alkoholomsetning var parametre som var bestemmende for hvor mange ganger et sted ble kontrollert i løpet av 2011. Videre var opplysninger gitt i søknadsprosessen, kontrollørenes tilbakemelding etter kontroll og tips innkommet på Næringsetatens tipstelefon med på å ytterligere målrette kontrollvirksomheten.

Næringsetaten har overvåket og deltatt på sosiale medier, lest dagspresse, nettsider og utelivsblogger samt hatt en tett oppfølging av kontrollørene. I tillegg har Næringsetaten hatt et utstrakt samarbeid med Oslo kemnerkontor, politiet og Skatt Øst. Dette ga samlet sett en sterk målretting av Næringsetatens kontrollvirksomhet i 2011.

Den målrettede kontrollen har ført til at Næringsetatens kontrollører har skrevet 255 rapporter etter å ha observert ulike brudd på alkoholloven. Av disse dreide 118 av rapportene seg om åpenbart påvirkede personer. Næringsetatens har også utført 1001 legitimasjonskontroller av personer som drikker eller kjøper

alkohol på skjenkested eller i butikk. Dette har resultert i 7 rapporter på skjenking av alkohol til mindreårige, og 11 rapporter på salg av alkohol til mindreårige.

Næringsetaten har inndratt 37 bevillinger som følge av brudd på serverings- og alkoholloven. 11 av bevillingene ble inndratt som følge av salg av alkohol til mindreårige, 9 bevillinger som følge av åpenbart påvirkede personer i lokalet eller skjenking til åpenbart påvirkede personer og 3 bevillinger som følge av skjenking til mindreårige. Inndragningstiden har variert fra 1 til 4 uker.

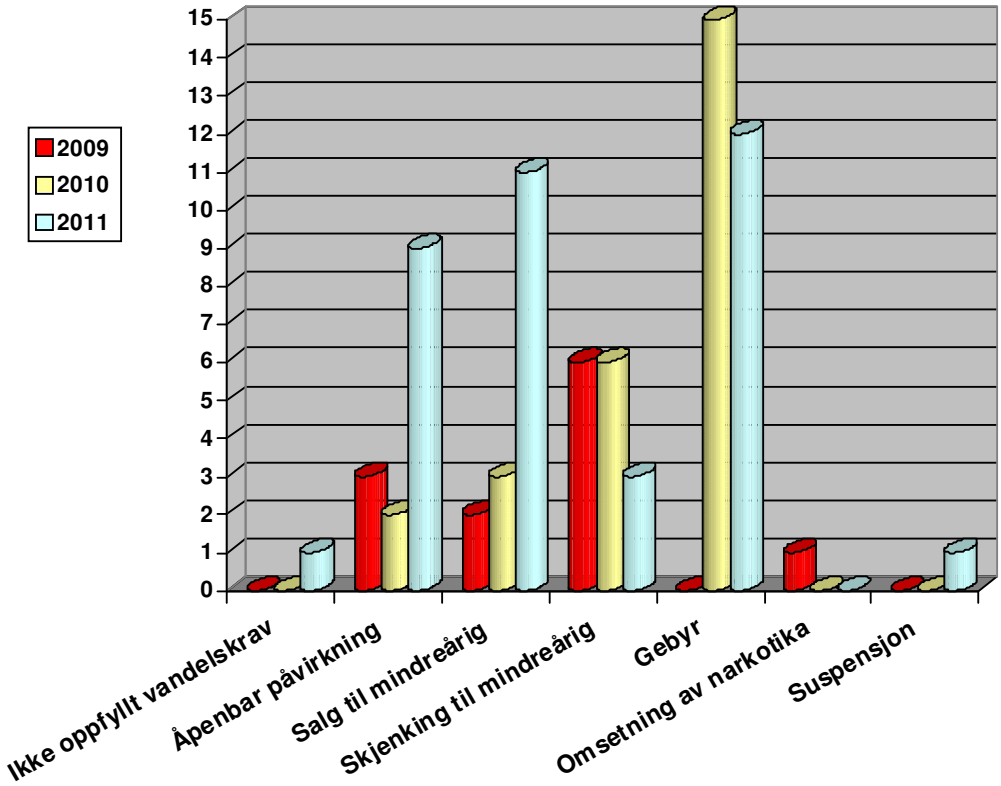

”Sammen lager vi utelivet tryggere”

Næringsetaten har som mål å redusere og forebygge overskjenking, skjenking til mindreårige vold og ordensforstyrrelser i Oslo. Som et tiltak har Næringsetaten ledet en arbeidsgruppe i 2011 som har resultert i samarbeidsprosjektet ”Sammen lager vi utelivet tryggere”. Prosjektet er et samarbeid mellom Oslo kommune, Oslo politidistrikt og utelivsbransjen. I 2012 skal tiltakene kursing av bransje, synlig politi i gatene og inne på utestedene kombinert med effektiv kontroll og etterfølgende sanksjonering føre til den ønskede effekten. Prosjektet skal gjennomføres etter modell av det svenske STAD-prosjektet.

Forebyggende arbeid

Næringsetaten har som målsetning å gi informasjon og drive forebyggende arbeid mot overskjenking og salg og skjenking til mindreårige.

Næringsetaten tilbyr derfor veiledning i praktisering av alkoholloven til byens bevillingshavere. Tilbudet består i at to av etatens jurister drar til skjenkestedet som ønsker veiledning og forteller og informerer om viktigheten av god drift og overholdelse av alkoholloven til bedriftens ansatte. I 2011 gjennomførte Næringsetaten 21 slike veiledninger, og tilbakemeldingene fra de som har mottatt tilbudet er utelukkende positive.

Det er også etablert og avtalefestet et tverretatlig samarbeid mellom Næringsetaten, Av-og-til, forebyggende avdelinger ved Oslo politikammer, Rusmiddeletaten i Oslo, foreldreutvalgene (FAU) ved skolene, SaLTO (Sammen Lager vi et Trygt Oslo) og Utdanningsetaten i Oslo. Samarbeidet er forkortet SAMFOR som står for samarbeidsforum for foreldrefokusert forebygging i Oslo. SAMFOR har blant annet utformet en liste over tiltak som bør gjennomføres i forbindelse med skoleball på ungdomstrinnet. Listen har som formål å sikre rusfrie arrangement og er sendt til 49 ungdomsskoler i Oslo kommune.

Næringsetaten har siden januar 2003 utarbeidet, igangsatt og ledet "Osloprosjektet" som er et prosjekt rettet mot salg og skjenking av alkohol til mindreårige. Prosjektet skal primært sørge for målrettede kontroller av butikker og skjenkesteder for å avdekke salg, langing og skjenking av alkohol til personer under 18 år. Etaten har sammen med de ulike politistasjonene gjennomført flere aksjoner rettet mot dagligvarebutikker med salgsbevilling. Aksjonene ble gjennomført over fem helger i april og mai 2011 og resulterte i tre inndragninger av salgsbevilling på grunn av salg til mindreårige og en anmeldelse på grunn av langing av alkohol til en mindreårig.

Måltall per 31.12.2011	I	II	III	IV	VI
Normtall*	**Mål-tall 2010**	**Resultat 2010**	**Måltall 2011**	Resultat 2011	Avvik (III-IV)
Foreløpig svar til søkere og utsendelse av høringsuttalelse			14 dager/ 80%	14 dager/ 80%	0
Søknad om ny serveringsbevilling					
Normert saksbehandlingstid for saker uten bemerkninger/andel vedtak i hht normtid			40 dager/ 65%	40 dager/ 20%	-45%
Normert saksbehandlingstid for saker med bemerkninger/andel vedtak i hht normtid			60 dager/ 70%	65 dager/ 31%	-39%
Søknad om serveringsbevilling etter eierskifte					
Normert saksbehandlingstid for saker uten bemerkninger/andel vedtak i hht normtid			45 dager/ 70%	45 dager/ 30%	-40%
Normert saksbehandlingstid for saker med bemerkninger/andel vedtak i hht normtid			90 dager/ 80%	90 dager/ 50%	-30%
Søknad om ny skjenkebevilling inkl eierskifte					
Normert saksbehandlingstid for saker uten bemerkninger/andel vedtak i hht normtid			45 dager/ 70%	45 dager/ 60%	-10%
Normert saksbehandlingstid for saker med bemerkninger/andel vedtak i hht normtid			90 dager/ 75%	90 dager/ 87%	12%
Søknad om ny salgsbevilling inkl eierskifte					
Normert saksbehandlingstid for saker uten bemerkninger/andel vedtak i hht normtid			60 dager/ 50%	60 dager/ 69%	19%
Normert saksbehandlingstid for saker med bemerkninger/andel vedtak i hht normtid			90 dager/ 75%	90 dager/ 87%	12%
Utarbeidelse av rapport ifm. salgs- og skjenkekontroller/andel iht normtid*			7 dager/ 90 %	7 dager/ 90 %	0
Inndragning inntil fire uker brudd på alkohollovgivningen*			70 dager/ 75 %	70dager/ 10 %	-65%
Inndragning brudd på gebyrplikten*			30 dager/ 90 %	30dager/ 0%	-90%
Antall henvendelser til Servicekontoret for næringslivet	10 000	11 911	10 000	10 182	182
Antall deltakere på etablererkurs/informasjonskvelder	3 600	4 694	4 000	4 561	561

Antall forretningsplanveiledninger	125	202	150	178	28
Ventetid ved avleggelse av etablerer- og kunnskapsprøver (mnd)	1	0,5	1	0,5	0,5
Antall skjenkekontroller	5212	5311	5200	5204	4
Antall ølsalgskontroller	1511	1460	1500	1496	-4
Vandelskontroller i % av bevillingsmassen	10	20	20	20	0
Forebyggende veiledning – antall steder	10	19	10	21	11
Saksbehandlingstid videokonsesjoner (uker)	3	3	3	**	**

*Nye måltall fra 2011
Tallene i tabellen regnes fra søknaden er komplett til den er ferdig behandlet. Dager angitt i forhold til antall arbeidsdager.
** Konsesjonsordningen for omsetning av videogram i næring er opphevet fra 01.01.2011.

Kommentar til normtallene:

I tillegg til vedtak innenfor de fastsatte normtallene har etaten behandlet 631 søknader om skifte av daglig leder/styrer og stedfortreder ved stedet, utvidet tid, utvidet areal og utvidelse av skjenkebevillinger.

Høringsinstansene saksbehandlingstid inngår i grunnlaget for beregning av normtider for Næringsetaten. Purringer på høringsinstansene er ressurskrevende, og antall saker som må purres er relativt stort og gir Næringsetaten ekstra utfordringer knyttet til muligheten for å nå måltallene for saksbehandlingstid. Samarbeidet med høringsinstansen har medført bedre og mer presise uttalelser fra høringsinstansene, og det forventes at tidsbruk for høringsinstansene på sikt kan reduseres og antallet purringer kan gå ned. Høringsinstansene gis to til tre ukers høringsfrist. Kun en bydel har delegert fullmakt til administrasjonen til å avgi uttalelser, hvilket innebærer at bydelene normalt bruker fire til seks uker på sin høringsuttalelse.

Foreløpig svar

Det ble i 2011 sendt ut 934 foreløpige svar, eksl. søknader for fornyelsen. Søknader som kommer inn registreres fortløpende i fagsystem og kvalitetssikres. I foreløpig brev får bevillingssøker opplysning om eventuelle mangler, hvilke frister som gjelder i forhold til komplettering og prosessen videre.
Av mottatte saker er 675 søknader innregistrert som ikke komplette og ufullstendige fra søkers side. Av utsendte anmodninger om høringsuttalelser ble det purret i ca 40 % av sakene.

Søknad om ny serveringsbevilling og eierskifter

Det er behandlet 108 saker uten bemerkninger og 179 saker med bemerkninger i 2011.

For nye serveringssøknader er andel saker behandlet innenfor fastsatte normtider under den fastsatte prosentandel. Avviket skyldes stor pågang, etterslep ved innregistrering av søknader og forsinkelser i uttalelser fra høringsinstansene. De aller fleste søknader som omfatter både serverings- og skjenkebevilling er ikke komplette for skjenkedelen fra søkers side. Dette forsinker behandlingsprosessen hos Næringsetaten. Det ble siste halvår 2011 iverksatt tiltak for å sikre bedre og mer effektive prosesser for behandling av søknader uten bemerkninger. Iverksatte tiltak viste god effekt og det forventes at full effekt i 2012.

Søknad om ny skjenkebevilling inkl eierskifte

Det er behandlet i alt 52 saker uten bemerkninger og 126 saker med bemerkninger.

For søknader med bemerkninger viser måltallene positivt avvik fra fastsatte normtider.
Positivt avvik for saker med bemerkninger at disse sakene har blitt prioritert.
Saksbehandlingstiden for saker uten bemerkninger ligger noe under for andel saker behandlet innenfor fastsatt normtid. Avviket kan forklares med etterslep ved innregistrering av søknader og forsinkelser hos høringsinstansene.

Det bemerkes at også komplekse avslagssaker inngår i normtidene/andel vedtak.

Søknad om ny salgsbevilling inkl eierskifte
Det er behandlet i alt 35 saker uten bemerkninger og 60 saker med bemerkninger.
Positivt avvik for behandling av søknader om salgsbevillinger skyldes blant annet at dette er saker med lavere dokumentasjonskrav og mer profesjonelle aktører, som de store kjedebutikkene. Gjennom dialog med bransjen i 2011 har søknadskvaliteten blitt bedre.

Utarbeidelse av rapport i forbindelse med salgs- og skjenkekontroller/andel i henhold til normtid
Næringsetaten har utarbeidet 225 salgs- og skjenkerapporter etter brudd på alkoholloven i 2011. 21 av rapportene har blitt sendt ut senere enn 7 dager etter overtredelse. Dette har i stor grad skyldtes IKT-problemer. Dette er under utbedring.

Inndragning inntil fire uker ved brudd på alkohollovgivningen
Næringsetaten har fattet 37 inndragningsvedtak i 2011 men kun i tre saker innenfor fastsatt normtid. Det negative avviket skyldes at Næringsetaten i alle inndragningssakene har mottatt nye opplysinger fra bevillingshaver eller anmodning om utsatt svarfrist fra bevillingshaver. Sakene bør være så godt opplyst som mulig, og hensynet til kontradiksjon skal ivaretas.

Inndragning ved brudd på gebyrplikten
Næringsetaten inndro 12 bevillinger som følge av ikke innlevert omsetningsoppgave eller innbetalt gebyr. Alle 12 bevillingene ble inndratt 45 dager etter forhåndsvarsel ble sendt, 15 dager etter normtall. Grunnen til dette var at etaten innrømmet bevillingshaverne en ekstra svarfrist på to uker.

Henvendelser
Servicekontoret hadde 10 182 henvendelser i 2011. Med henvendelser menes brukerkontakt via internett, e-post, telefon, skriftlige henvendelser, personlig fremmøte og møter. Dette er et positivt avvik på 182, men en nedgang fra 2010. Nedgangen fra 2010 skyldes fortsatt fokus på utvikling av elektroniske tjenester der kunden kan hjelpe seg selv.

Etablererkurs og informasjonskvelder
I 2011 gjennomførte Næringsetaten 40 etablererkurs på norsk og 4 på engelsk med totalt 1523 deltakere. Etaten gjennomførte 31 informasjonskvelder med temaer som forretningsplan, grunnleggende regnskapsforståelse, markedsundersøkelse, salg, markedsføring og utfylling av næringsoppgaven. Det har vært holdt 16 eksterne etablererkurs for skoler, høgskoler, etniske minoriteter og utenlandske delegasjoner. Det har vært avholdt fem etablererkurs á tre kvelder på polsk (2 kurs), arabisk, tyrkisk og somalisk. Det er et positivt avvik på 561.

Forretningsplanveiledninger
Formålet med forretningsplanveiledningen er å hjelpe etablerere å planlegge oppstarten sin bedre, og på den måten øke sannsynligheten for en vellykket oppstart. Gode forretningskonsept blir også introdusert for andre relevante innovasjonsaktører som f. eks Innovasjon Norge og Connect. I 2011 utførte Næringsetaten veiledning av 178 forretningsplaner, noe som er 28 over måltallet.

Ventetid etablerer- og kunnskapsrøver
Elektronisk påmelding hvor den enkelte selv velger dag/dato for prøveavleggelse etter oppsatt prøveplan innebærer at det ikke er ventetid for avleggelse av etablerer- og kunnskapsprøven.
Det ble i 2011 avlagt 727 etablererprøver etter serveringsloven, 644 kunnskapsprøver for skjenkebevillinger etter alkoholloven og 299 kunnskapsprøver for salgsbevillinger etter alkoholloven.

Antall skjenke- og salgskontroller
I 2011 utførte Næringsetaten 5204 kontroller av steder med skjenkebevilling og 1496 kontroller av butikker med salgsbevilling. Av de til sammen 6700 kontrollene, var det 6172 kontroller som ble gjennomført fullt ut, det vil si at kontrollørene legitimerte seg overfor bevillingshaver. I de resterende 528 kontrollene var stedene stengt eller nedlagt da kontrollørene ankom virksomheten.

Vandelskontroller i % av bevillingsmassen
Næringsetaten tilskriver Skatteetaten, Kemneren og politiet for å motta oppdaterte opplysninger om bevillingshavere eller personer tilknyttet virksomheten fortsatt oppfyller kravet alkoholloven stiller til uklanderlig vandel i bevillingsperioden. Næringsetaten har vandelsvurdert 20% av bevillingsmassen i 2011. Vandelskontrollene har avdekket flere forhold som vil føre til inndragning eller ikke fornyet salgs- eller skjenkebevilling.

Forebyggende veiledninger
Næringsetaten bistår bevillingssøkere, bevillingshavere, høringsinstanser og allmennheten generelt i spørsmål rundt serverings- og alkoholloven. I tillegg tilbyr Næringsetaten veiledning til byens bevillingshavere og ansatte på skjenkesteder. Næringsetatens jurister reiser da rundt til virksomheter som ønsker veiledning og forteller om alkohollovens bestemmelser og svarer på spørsmål tilknyttet drift av skjenkesteder. Næringsetaten gjennomførte 21 veiledinger i 2011.

2.2 Strategier og tiltak

Næringsetaten hadde i 2011 særskilt fokus på utvikling av strategi og implementeringsplan for oppfølging av nye normtall for forvaltningen av serverings- og skjenkeområdet. Tiltaksplaner og rutinemessige gjennomganger av saksbehandlingsprosesser og oppfølgingsrutiner har medført effektivisering av saksbehandlingsprosessene.

Etaten har som ledd i å sikre god kvalitet i måloppnåelsen i 2011 utviklet og implementert et kvalitetssikringssystem for behandling av saker etter serverings- og alkoholloven og yrkestransportloven. Etablert kvalitetssikringssystem, gjennomgang og oppdatering av samtlige rutiner og saksbehandlingsprosesser, samt gjennomførte risikoanalyser, viser at iverksatte tiltak for å bedre måloppnåelse har gitt effekt. Full effekt av gjennomførte effektiviseringstiltak i arbeidsprosessene, herunder innføring av elektroniske søknader, forventes fra 2012.

Næringsetaten har prioritert arbeidet med innføring av fullelektronisk arkiv og har innført dette for deler av arkivet. Etatens arkivløsning er delt mellom sikker og intern sone for korrekt behandling av personsensitive opplysninger. Med bakgrunn i at det fortsatt gjenstår noe arbeid før etaten har en fullelektronisk løsning er arbeidet med implementering av selvbetjeningsløsning for saksinnsyn på nett utsatt.

Etaten har i løpet av 2011 prioritert arbeidet med digitalisering av søknadsskjema. Det er utviklet nye elektroniske søknadsskjema for skjenkebevillinger med sikker pålogging via Altinn. Skjemaene ligger i Oslo kommunes skjemaportal. Manuelle prosesser er erstattet ved at søknadsskjema om bevilling overføres automatisk til fagsystemet AlkT. Det er utviklet automatisk overføring av dokumenter fra AlkT til arkivsystemet Public 360. Elektronisk innsending av omsetningsoppgave for gebyrer er fra 2012 innført som den alminnelige leveringsform.

Næringsetaten er avhengig av IKT for å løse sine oppgaver og levere sine tjenester. Utviklingen går fra frittstående fagsystemer og applikasjoner til krav om integrerte løsninger der informasjon utveksles og gjenbrukes på tvers av systemer og en økende andel brukere ønsker i større grad å kommunisere med det

offentlige ved hjelp av selvbetjeningsløsninger. Næringsetatens IKT strategi bygger opp under etatens visjon ”Kompetanse for et godt næringsliv” og angir hvilken utviklingsretning etaten ser for seg i perioden 2011 – 2013.

Etaten har utviklet ” Min Brosjyre”, et skreddersydd verktøy for den som ønsker å etablere egen bedrift. Produktet ble ferdigstillet i 2011 og innholdet hentes fra databasen som ligger til grunn for Næringslex.

2.3 Gjennomførte omstillings- og effektiviseringstiltak, samt større ”prosjekter”

Etaten har ikke gjennomført større tiltak

2.4 Risikostyring og internkontroll

Etaten benytter Oslo kommunes veileder for risikostyring som verktøy i arbeidet med å realisere etatens mål og strategier.

Som ledd i god mål- og resultatstyring arbeider Næringsetaten systematisk med utvikling av kvalitetssystemene og intern kontrollsystemene som kan bidra til blant annet effektiv saksbehandling, forutsigbarhet og brukervennlig forvaltning. Implementering av kvalitetssikringssystem avdekket behov for rutinejusteringer for å bedre forvaltnings- og brukervennlighet ved behandlingen av søknader. Endringer ble implementert fra september 2011. Prosess- og forvaltningsrutiner vurderes opp mot kvalitetssikrings- og intern kontrollsystem løpende for å kartlegge ytterligere tiltak for forbedringer av kvalitet og brukervennlighet.

Prioritering av ulike typer bevillingssaker følger til enhver tid de styringssignaler som mottas fra politisk hold. Alle ledd i saksbehandlingsprosessen kontrolleres og kvalitetssikres, og det er utarbeidet interne rutiner for kontroll av hver enkelt søknad fra registrering til vedtak slik at søknaden behandles i tråd med gjeldende lovkrav, at hensynet til likebehandling ivaretas og at riktige vedtak fattes. Etter at saksbehandlingen er ferdig, fører saksbehandler tilsyn med at saken er behandlet etter gjeldene rutiner og kvitterer for dette. Det gjennomføres stikkprøver fra leder for å påse at tilsyn er gjennomført.

Næringsetaten har utarbeidet instruks for informasjonssikkerhet og har implementert denne i organisasjonen. Informasjon, informasjonsbehandling og informasjonssikkerhet er vesentlige faktorer for Næringsetatens virksomhet og det stilles strenge krav til at sikkerheten blir tilstrekkelig ivaretatt. Informasjonssikkerhet inngår som en del av etatens internkontrollsystem.

3 SAMMENLIGNING AV BUDSJETT OG REGNSKAP

3.1 Driftsregnskap

459	I	II	III	IV	V
Artsgrupper	**Regnskap 2011**	**Dok. 3 2011**	**Reg. budsj. 2011**	**Regnskap 2010**	**Avvik 2011 (III-I)**
000-099 Lønn og sosiale utgifter	30 063 421	30 327 000	30 579 700	29 112 581	516 279
100-299 Kjøp av varer og tjenestersom inngår i komm. tj. produksjon	12 857 786	16 038 000	15 562 300	13 044 560	2 704 514
300-399 Kjøp av tjenester som erstatter komm.tj.produksjon	336 215	315 000	315 000	332 861	-21 215
400-499 Overføringsutgifter	3 625 635	3 267 000	2 299 000	4 452 712	-1 326 635
500-599 Finansutgifter og fin.transaksjoner	724 802	0	0	1 343 414	-724 802
Sum driftsutgifter	47 607 859	49 947 000	48 756 000	48 286 128	1 148 141
600-699 Salgsinntekter	-20 063 730	-19 593 000	-19 456 000	-19 141 923	607 730
700-799 Overføringsinntekter md krav til motytelse	-5 193 430	-3 907 000	-3 524 000	-5 780 955	1 669 430
800-899 Overføringsinntekter uten krav til motytelse	-2 608 698	-3 650 000	-1 805 000	-3 992 000	803 698
900-999 Finansinntekter og fin.transaksjoner	-691 277	0	0	-1 343 414	691 277
Sum driftsinntekter	-28 557 135	-27 150 000	-24 785 000	-30 258 292	3 772 135
Kapitlets nettoresultat	19 050 724	22 797 000	23 971 000	18 027 836	4 920 276

Årsaksforklaring til avvik mellom regulert budsjett 2011 og regnskap 2011
Driftsresultatet for ordinære midler er resultatført med et mindreforbruk for nettoresultat på 4,920 mill. kr. Av dette er 3,431 mill. rene driftsmidler som inkluderer etatens interne prosjekter som skal fortsette til 2012. Ca. 0,5 mill. skyldes høyere inntekter på grunn av inntektsføringen av depositumbeløpet for transportløyvene.
Øremerkede midler knyttet til prosjekter ved Servicekontoret har et mindre forbruk på 0,989 mill. kroner som i hovedsak skyldes midler innvilget i 2011 som skal utbetales i 2012.

0 Lønn og sosiale utgifter
Et positivt avvik for lønnsutgifter på 0,5 mill skyldes ledighet i stillinger i deler av 2011. Lønnsutgiftene må sees i sammenheng med postgruppe 7, hvor det er refundert sykepenger for ca. 0,9 mill. av stillinger som ikke er dekket opp med vikarer i 2011.

1 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenproduk
1,5 mill. av det positive avviket på 2,7 mill skyldes besparelse fra etatens driftsutgifter og resterende mindre forbruket skyldes ubrukte øremerkede prosjektmidler.

3 Kjøp avtjenester som erstatter egenprod.
Ingen kommentar.

4 Overføringsutgifter
Merforbruket skyldes tilbakebetalinger vedrørende for mye innbetalt avgift for salg og skjenk tidligere år, samt høyere mva-utgifter enn budsjettert, som gir tilsvarende mer inntekt under artsgruppe 7.

6 Salgsinntekter
Det er et positivt avvik på kr 0,6 mill. kroner under salgsinntektene som skyldes endring i faktureringsrutiner. Inntektsføring av depositumbeløp for transportløyver har medført høyere inntekter.

Etaten opprettet balansekonto for depositum i 2010. Dette er inntektsført i forbindelse med overføring av transportområdet til Bymiljøetaten.

7 Refusjoner
Merinntekten i denne postgruppen på ca. 0,9 mill. er knyttet til høyere sykelønnsrefusjon i forhold til det som var budsjettert. Resten av differansen skyldes refusjon moms påløpt i drift og investeringsregnskapet, jf artsgruppe 4 over.

8 Overføringsinntekter
Innbetalte prosjektmidler for prosjektet "Sammen lager vi utelivet tryggere" som tilhører 2012 fører til merinntekt under postgruppe 8.

9 Finansinntekter og finanstransaksjoner
Ingen kommenta.

Redegjøresle for budsjettreguleringer i løpet av 2011 (diff. Mellom dok.3 og regulert budsjett)		
VBYS 0801:	-20 000	vedr. mer- og mindreforbruk 2011, jfr. 5%skjema
VBYS 0801:	1 036 000	vedr. ubrukte øremerkede midler fra 2010
VADM1201:	158 000	bystyresak. 410 av 07.12.2011 vedr. revidert skatteanslag 2011)
Sum totalt:	1 174 000	differansen mellom dok.3 og regulert budsjett 2011

Årsaksforklaring til større avvik mellom regnskap 2010 og regnskap 2011
Post gruppe 0 Lønn og sosiale utgifter har hatt en økning på kr 0,950 mill. som skyldes lønnsøkninger (lønnsoppgjøret) i 2011.
Det er relativt lite avvik i postgruppe 1 under kjøp av varer og tjenester.
Postgruppe 4 og 7 og postgruppe 5 og 9 sees i sammenheng og går stort sett opp i opp.
Salgsinntektene under postgrupper 6 har økt med ca 1 mill, som skyldes inntektsføringen av depositumsbeløpet av transportinntektene som ble tidligere splittet i egen balanse konto (dette var en intern endring som ble opprettet i 2010).

3.2 Investeringsregnskap

Ikke aktuelt.

3.4 Noter i regnskapet(de viktigste noteopplysninger i regnskapet)
Note 11 Særskilte øremerkede midler

1. Bruk av særskilt øremerkde midler som ble overført fra 2010 til 2011

Kapittel - nr	Kapitlets navn	Prosjekt-	Prosjktets navn	Grup. 1 eller 2	Grunnlag for øremerking	Regulert budjsett	Regnskap	Avvik
459	Næringsetaten	24590201	Utv. Og automatisering	2	Kommunalt	1 003 000	3 000	1 000 000
				1		1 003 000	3 000	1 000 000
459	Næringsetaten	34590101	Info.til etableree	1	Kommunalt og statlig	-13 000	-13 000	0
459	Næringsetaten	34590102	Pangstart	1	Kommunalt og statlig	85 000	85 000	0
459	Næringsetaten	34590104	Oppfølgn. av stipendiater	1	Kommunalt	14 000	14 000	0
459	Næringsetaten	34590108	Spesial rådgivning (Oslo)	1	-	558 000	319 438	238 562
459	Næringsetaten	34590109	Tilskudd spes.råd. Akershus	1	-	299 000	88 800	210 200
459	Næringsetaten	34590110	DIFI- midler	1	DIFI	-393 000	-393 000	0
459	Næringsetaten	34590112	OIW/ Etablerer prisen	1	Oslo Teknopol	101 000	101 000	0
459	Næringsetaten	34590113	Leonardo Da Vinci partnership	1	SIU- Stipend midler	22 000	22 000	0
459	Næringsetaten	34590114	Diskrimineringskontroll	1	Statlig- Barne og likestillingsdep.	-5 000	-5 000	0
459	Næringsetaten	34590115	Digital læring-etab kurs internett	1	Kommunalt og statlig	281 000	281 000	0
	Næringsetaten	34590116	Kurs etab- utenlandskbakgrunn	1	Kommunalt og statlig	84 000	84 000	0
				11		1 033 000	584 238	448 762
Sum øremerkede midler Næringsetaten				**12**	**0**	**3 039 000**	**590 238**	**2 448 762**

2. Bruk av overføring av særskilt øremerkede midler fra 2011 til 2012

Kapittel - nr	Kapitlets navn	Prosjekt-	Prosjktets navn	Grup. 1 eller 2	Grunnlag for øremerking	Regulert budjsett	Regnskap	Avvik
459	Næringsetaten	24590201	Utv. Og automatisering	2	Kommunalt	1 003 000	994 443	8 557
Delsum				1		1 003 000	994 443	8 557
459	Næringsetaten	34590101	Info.til etableree	1	Fylket,kommune (Avtaledato:15.4.11)	-13 000	-101 678	88 678
459	Næringsetaten	34590102	Pangstart	1	Stat, Fylket, kommune (Innovasjon Norge)(Avtaledato: 15.04.2011)	85 000	-147 801	232 801
459	Næringsetaten	34590104	Oppfølgn. av stipendiater	1	Kommunalt (Byr.sak:1051/11 fra 22.3.11	14 000	5 817	8 183
459	Næringsetaten	34590108	Spesial rådgivning (Oslo)	1	Kommunalt-(Avtaledato : 19.08.2008)	558 000	319 438	238 562
459	Næringsetaten	34590109	Tilskudd spes.rpd. Akershus	1	Fylket- (Avtaledato 19.08.2008)	299 000	88 800	210 200
459	Næringsetaten	34590112	OIW/ Etablerer prisen	1	Oslo Teknopol (avtaledato: 22.08.2011)	101 000	-956	101 956
459	Næringsetaten	34590113	Leonardo Da Vinci partnership	1	SIU- Stipend midler (18.05.2011)	22 000	45 757	-23 757
459	Næringsetaten	34590114	Diskrimineringsprosjket	1	Ikke aktuell	-5 000	0	-5 000
459	Næringsetaten	34590115	Digital læring-etab kurs internett	1	Stat, Fylket, kommune (Innovasjom Norge) (Avtaledato: 15.04.2011)	281 000	177 972	103 028
459	Næringsetaten	34590116	Kurs etab- utenlandskbakgrunn	1	Stat, Fylket, kommune (Innovasjon Norge) (Avtaledato : 15.04.2011)	84 000	57 703	26 297
Delsum				10		1 426 000	445 052	980 948
Sum øremerkede midler Næringsetaten				**11**	**0**	**2 429 000**	**1 439 495**	**989 505**

24590201/Utvikling og automatisering av saksbehandling
Driftsmidlene er benyttet til konsulentbistand og andre utgifter knyttet til videreutvikling av det nye fagsystemet ALKT.

34590101/RIP Samarbeid om etablererinfo
Prosjektet er en del av Regionalt innovasjonsprogram "Samarbeid om tilrettelegging av informasjon". I 2011 er prosjektet finansiert med øremerkede midler fra Innovasjons Norge (staten), Akershus Fylkeskommune og Byrådsavdeling for finans. Midlene dekker tiltak som skal bedre forutsetningene for næringsutvikling i Oslo-regionen. Ubenyttede prosjektmidler ved årets slutt skal benyttes ved videreføring av prosjekt i 2012. Det er inngått avtale mellom partene om finansieringen og gjennomføringen av prosjektet.

34590102/RIP Pangstart
Prosjektet er en del av Regionalt innovasjonsprogram ”Pangstart”. I 2011 er prosjektet finansiert med midler fra Innovasjon Norge, Akershus Fylkeskommune og Byrådsavdeling for finans. Midlene dekker tiltak som skal bedre forutsetningene for næringsutvikling i Oslo-regionen. Det er inngått avtale mellom partene om finansieringen og gjennomføringen av prosjektet.

34590104 /RIP etablererveiledning
Statsbudsjett Kap. 551 port 60: Etablererveiledning og oppfølging. Servicekontoret var tiltaksansvarlig for prosjektet med et budsjett på kr 1 000 000.

34590108 /RIP Spesialrådgivning Oslo
Prosjektet er en del av Regionalt innovasjonsprogram ”Spesialrådgivning til nyetablerere”. Næringsetaten ivaretar oppgaven med utbetaling av innvilgede tilskudd til spesialrådgivning til nyetablerere i Oslo og får dermed midler til tiltaket fra Innovasjon Norge og Byrådsavdeling for finans.

34590109/Tilskudd Spesialrådgivning Akershus
Prosjektet er en del av Regionalt innovasjonsprogram ”Spesialrådgivning til nyetablerere”. Næringsetaten ivaretar oppgaven med utbetaling av innvilgede tilskudd til spesialrådgivning til nyetablerere i Akershus og får dermed midler til tiltaket fra Innovasjon Norge og Akershus Fylkeskommune.

34590112/RIP Oslo Innovation Week
Oslo Innovation Week, Innovasjonskveld. Arrangement i Oslo rådhus med prisutdelinger og underholdning.

34590113/Leonardo Da Vinci Partnership
Dette er et EU/SU - Senter for internasjonalisering av høgre utdanning - prosjekt. Prosjektet er finansiert gjennom Leonardo Da Vinci Partnership programmet.

34590115/ Digital læring etablererkurs på internett
Prosjektet er en del av Regionalt innovasjonsprogram ”Digital læring – Etablererkurs på internett”. I 2011 er prosjektet finansiert med midler fra Innovasjon Norge, Akershus Fylkeskommune og Byrådsavdeling for finans. Midlene dekker tiltak som skal bedre forutsetningene for næringsutvikling i Oslo-regionen gjennom å øke etablererkursenes tilgjengelighet ved å digitalisere og publisere dem på internett. Det er inngått avtale mellom partene om finansieringen og gjennomføringen av prosjektet.

34590116/Kurs for etablerere med utenlandsk bakgrunn
Prosjektet er en del av Regionalt innovasjonsprogram ” Kurs for etablerere med utenlandsk bakgrunn”. I 2011 er prosjektet finansiert med midler fra Innovasjon Norge, Akershus Fylkeskommune og Byrådsavdeling for finans. Midlene dekker tiltak som skal bedre forutsetningene for næringsutvikling for utlendinger og innvandrere som vil etablere egen bedrift i Norge. Det er inngått avtale mellom partene om finansieringen og gjennomføringen av prosjektet.

4. SÆRSKILT RAPPORTERING

4.1 Tiltak for å forbedre service overfor brukerne

I Næringslivsundersøkelsen 2011 var Næringsetaten på topp, og dessuten den etaten som har vist størst fremgang. Det var Synovate Norge som kartla brukertilfredsheten med utvalgte etater i Oslo kommune som har betydelig næringslivskontakt.
Servicekontoret for næringslivet har det beste totalinntrykket av alle i undersøkelsen. Faktorene med størst betydning for brukernes totalvurdering var: Medarbeidernes oppførsel, evne til å vise interesse for brukernes behov, saksbehandlingstiden og evnen til å samordne seg med andre etater.
Både kontrollseksjonen og bevillingsseksjonen i Næringsetaten har vist en positiv utvikling siden forrige undersøkelse i 2005. Brukerne er også mer fornøyde med kvaliteten på saksbehandlingen, særlig innsikten i gjeldende lover og det faglige nivået. Brukerne ønsker imidlertid at seksjonene skal samordne seg bedre med andre kommunale etater.

Næringsetaten gjennomførte en egen kundeundersøkelse i mai 2011. Resultatene viser at kundene er fornøyde med etatens service og tjenester, men at de ønsker kortere saksbehandlingstid og mer informasjon om hvordan saksbehandlingsprosessen foregår.

Resultatene fra næringslivsundersøkelsen og kundeundersøkelsen har etaten brukt i sitt videre arbeid med effektivisering og service ovenfor kundene. Saksbehandlingen er ytterligere effektivisert og rutiner er endret slik at enkle saker behandles raskt. Nettsidene er forbedret og elektroniske søknadsskjema knyttet til bevillinger er oppgradert og sikker pålogging via Altinn er innført. Dette har bidratt til økt tilgjengelighet for de brukerne som tar kontakt med oss. I tillegg kan mange brukere selv utføre og fullføre oppgaver uten å måtte ta personlig kontakt.

Næringsetatens kommunikasjonsstrategi ble revidert i 2011. Strategien er et virkemiddel for å nå etatens visjon og mål. Informasjonsvirksomheten har som formål å styrke og utvikle etatens kontakt med brukere og samarbeidspartnere. God informasjon bidrar til bedre ressursutnyttelse og øker effektiviteten.

Servicekontoret for næringslivet tilbyr kurs og temakvelder både på dag- og kveldstid. Alle kurs blir evaluert av deltagerne i etterkant. Ved kapasitet og ved tilstrekkelig antall deltagere tilbyr også etaten å holde kursene eksternt.

Som ledd i en effektiv tjenesteproduksjon er Næringsetaten delegert det faglige ansvaret innenfor serverings-, salgs-, skjenke- og transportløyveområdet. Næringsetaten har i 2011 utarbeidet et kvalitetssikringssystem med tilhørende rutinegjennomganger, hvor det har vært fokus på bedre brukervennlighet og effektivitet i saksbehandlingsprosessene. Det er i 2011 innført elektronisk søknadsprosess for serverings-, salgs- og skjenkebevillinger, og på transportområdet for søknad om tur- og godsløyver. I kvalitetssikringssystemet og implementering og utviklingen er det fokus på sammenhengen mellom økt krav til effektivitet, faglig standard i beslutningsprosessene, økt bruk av IKT-verktøy i saksbehandlingen og sterkere samfunnsmessige krav om innsyn og dokumentasjon.

4.2 Saksbehandlingstid

I) Saksbehandlingstider
De veiledende fristene i forvaltningsloven følges. Særlover som etaten forholder seg til er alkoholloven, serveringsloven og yrkestransportloven. Alkoholloven og yrkestransportloven har ingen absolutt frist for behandling av saker. Det følger av serveringsloven at saksbehandlingstiden ikke skal overstige 60 dager. Etaten behandlet i 2011 totalt 249 søknader om serveringsbevilling (omfatter både nye bevillinger og

eierskifte). Av de 249 søknadene ble 114 (46%) behandlet innenfor lovens lovpålagte frist på 60 dager.
Det er igangsatt tiltak og oppfølging for å få økt effektiviseringen slik at alle saker kan behandles innen lovpålagt frist.

Etter alkoholforskriften § 9-6 skal det sendes skriftlig rapport til skjenkestedet innen en uke etter kontroll. Næringsetaten har utarbeidet 225 salgs- og skjenkerapporter etter brudd på alkoholloven i 2011. 21 av rapportene har blitt sendt ut senere enn 7 dager etter overtredelse. Avviket skyldes IKT-problemer. Dette er under utbedring.

II) Foreløpig svar
I bystyrets instruks av 27.02.2002, sak 43, er det fastsatt en frist på to uker for foreløpige svar.
Etaten sender rutinemessig foreløpig svar hvor søker blir informert om at søknaden om salgs-, serverings- eller skjenkebevilling er mottatt, og om videre saksgang og forventet saksbehandlingstid. Dette gjelder også for klagesaker og ved søknad om fornyelse. Næringsetaten har overholdt fristen på to uker for foreløpig svar i ca 80% av sakene. I de resterende sakene ble foreløpig svar sendt innen åtte uker. Avviket skyldes blant annet stor søknadsmengde, mangelfullt utfylte søknader, at søker i etterkant av innsendt søknad endret opplysninger i søknaden og foreløpig svar ikke ble sendt før de riktige opplysningene var mottatt fra søker.

Fra 2008 er det innført rutiner på å sende ut foreløpig svar til alle søkere av drosjeløyve, og fristen på to uker har blitt overholdt i ca 90 % av sakene. Forøvrig tilstrebes behandling av saker på drosjeområdet innen to til fire uker slik at behovet for foreløpig svar ikke er påkrevd. Det er sendt foreløpig svar innen to uker i klagesaker vedrørende parkeringstillatelse og i samtlige saker om søknad om drosjeløyve.

III) Restanselister
Etaten har restanselister for førsteinstans søknadsbehandling og benytter disse systematisk for oppfølging av enkeltsaker. Restanselistene brukes aktivt for å sikre god og riktig ressursutnyttelse, effektivisere saksbehandlingen og redusere restansene.

IV) Kommunerevisjonen
Kommunerevisjonen har ikke undersøkt saksbehandlingstider i Næringsetaten i 2011.

4.3 Tilgjengelighet for mennesker med funksjonshemming

Etatens kurslokale er tilrettelagt for døve og for personer med fysisk handikap. Det er flyttbar kjørerampe til inngangspartiet i bygningen. Bygget har nye heiser med dører som åpnes automatisk og som er brede nok for en motorisert rullestol. Etaten har handicaptoalett i 3. etasje. Innvendige dører i etatens lokaler er brede nok for en motorisert rullestol og har lave terskler, men de har ikke automatisk åpning. Det kreves derfor assistanse i forbindelse med dører.

Områder fra handlingsplanen	Ja/nei
Har virksomheten informert og skolert sine berørte ansatt om diskriminerings- og tilgjengelighetsloven?	Nei
Har virksomheten utarbeidet handlingsplan for mennesker med funksjonshemming?	Nei
Er det utarbeidet konkrete tiltak på handlingsplanens stasingsområder?	Nei

4.4 Tiltak i Oslo kommunes folkehelseplan

1. Innsatsområde fysisk aktivitet og fysisk planlegging -
   Delmål: Andelen fysisk aktivitet skal økes.

Næringsetaten har fokus på å motivere de ansatte til fysisk aktivitet. Det gjøres blant annet gjennom etatens mosjonskampanje der høy aktivitet blir premiert. Næringsetaten stilte lag både i Holmenkollstafetten og i stafetten Avløpet i 2011.

4.5 Ytre miljø

1. Miljøsertifisering

Næringsetaten har valgt Miljøfyrtårn som miljøsertifisering.

	2010	2011
Antall godkjente sertifiseringer	1	1
Antall gjenstående sertifiseringer	0	0

2. Klimapåvirkning fra egne/leide lokaleri

Næringsetaten leier 2101 m² fordelt på 1bygning. Utleier er Balder Eiendom AS. Etaten har ikke mottatt tall på fjernvarme fra utleier.

2. a Energibruk i bygninger

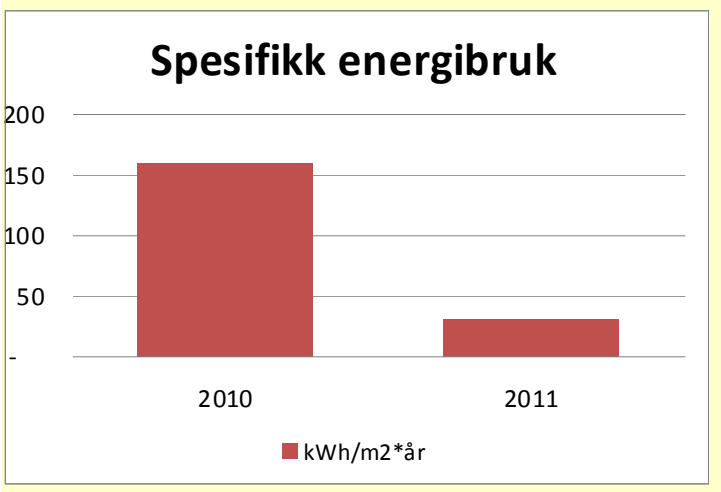

2 b Energibruk per kvadratmeter

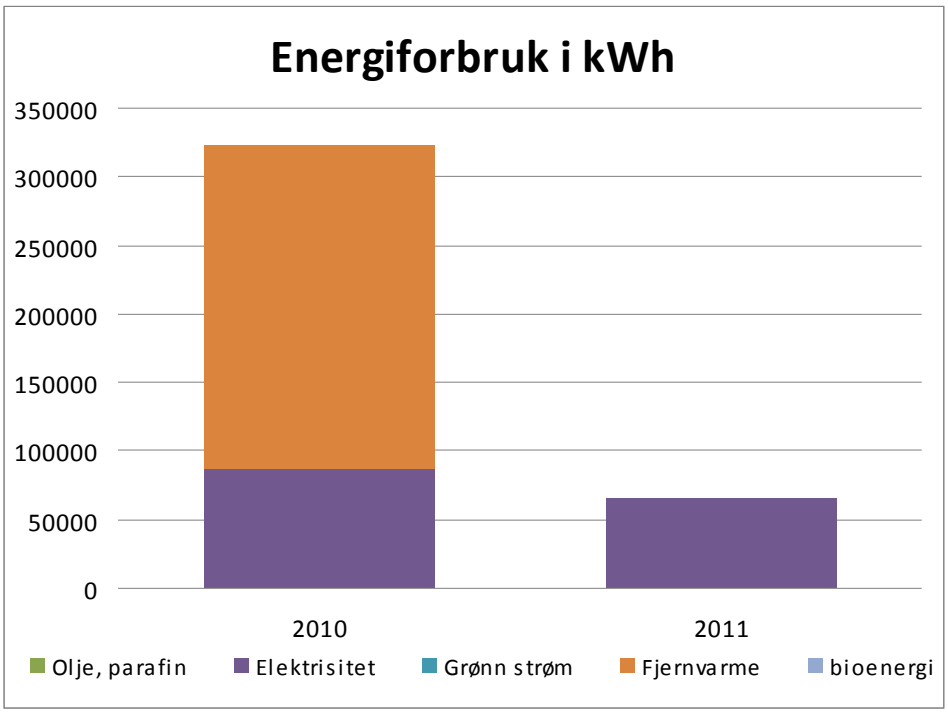

3 Klimapåvirkning fra virksomhetens transport

Næringsetaten har ingen bilpark og leier biler heller ikke biler.

4.6 Likestilling og mangfold

Tilstandsrapport likestilling

Tabell 4.6 Tilstandsrapport likestilling -deltid og fravær

	Heltid %	Deltid %	Midlertidig ansatte %	Foreldre-permisjon %
Totalt i virksomheten	92,0%	20,0%	10,7%	1,2
Kvinner	66,0%	16,0%	8,9%	1,4
Menn	26,0%	4,0%	1,8%	1,0

Tabell 4.6 Tilstandsrapport lønn og kjønn

Kategori	År	Kjønnsbalanse			Lønnsbalanse - regulativlønn		
		Kvinner %	Menn %	Total (N)	Kvinner (kr)	Menn (kr)	Kvinner andel av menn %
Totalt i virksomheten	**2011**	72,2%	27,8%	56	417 919	436 785	95,7%
	2010	77,2%	22,8%	61	395 091	413 467	95,6%
Stillinger/stillingskategorier							
Toppleders ledergruppe inkl. toppleder	**2011**	60,0%	40,0%	5	692 412	567 995	121,9%
	2010	60,0%	40,0%	5	650 948	528 831	123,1%
Spesialkonsulent II	**2011**	50,0%	50,0%	4	489 675	468 423	104,5%
	2010	66,7%	33,3%	3	455 549	505 250	90,2%
Spesialkonsulent	**2011**	73,7%	26,3%	19	407 533	405 143	100,6%
	2010	75,0%	25,0%	20	410 900	401 145	102,4%
Fagkonsulent	**2011**	80,0%	20,0%	15	383 896	390 425	98,3%
	2010	76,7%	23,3%	30	371 928	366 202	101,6%
Førstekonsulent	**2011**	71,4%	28,6%	7	355 340	362 300	98,1%
	2010	84,0%	16,0%	25	357 744	374 825	95,4%
Konsulent	**2011**	75,0%	25,0%	4	336 456	300 645	111,9%
	2010	90,0%	10,0%	10	325 688	280 770	116,0%
Lærling	**2011**	100,0%		2	309 669		
	2010	100,0%		2	319 700		

Likestillingstiltak

Har virksomheten mål som ivaretar likestilling- og mangfold*	Ja	Nei	Hvis ja, gi en kort beskrivelse av ett iverksatt tiltak
i rekrutteringsprosesser?		Nei	Følger retningslinjer fra Oslo kommune
i tilknytning til opplæring og kompetanseutvikling?		Nei	
i arbeidet mot trakassering/diskriminering?		Nei	

4.7 Rapportering innen HR-området og helse- miljø og sikkerhet (HMS)

Medarbeiderundersøkelse

Tabell 4.7 Medarbeiderundersøkelse

Medarbeiderundersøkelsen "bedre kommune"	Resultat 2011
Medarbeidertilfredshet - snitt totalt for virksomheten	4,3
Svarprosent på medarbeiderundersøkelsen	85
Svarprosent på gjennomførte medarbeidersamtaler	97,5

Næringsetaten gjennomførte første medarbeiderundersøkelse i 2010. Tilbakemelding fra ansatte følges opp både på etatsnivå og av den enkelte leder. Medarbeiderundersøkelsene har ikke avdekket arbeidsmiljøproblemer som krever iverksettelse av tiltak. Medarbeidersamtale gjennomføres i 1. kvartal for alle. Med bakgrunn i nyansettelser gjennom året kan det forekomme avvik fra 100% gjennomførte.

Tabell 4.7HMS

MÅL	**Ja**	**Nei**	**Kommentarer**
Er det fastsatt egne må på HMS-området?	Ja		
På hvilke lovområder er det fastsatt HMS-mål - arbeidsmiljø, brannsikkerhet, el-sikkerhet, produktkontroll, ytre mål			På alle områder
Hvis ikke det er fastsatt må på disse områdene; hvorfor?			
Med utgangspunkt i målformuleringene, er det utarbeidet tiltaksplaner/handlingsplaner?	Ja		
Er handlingsplanen/tiltaksplaner innpasset i de årlige budsjetter og økonomiplan?	Ja		
RISIKOVURDERINGER			
Er det gjennomført risikovurderinger innen HMS?		Nei	
Er det iverksatt tiltak for å redusere risiko?		Nei	
REVISJON			
Er det gjennomført internt tilsyn (systemrevisjon, verifikasjoner) i egen virksomhet for å sikre at HMS-systemet fungerer som forutsatt (det spørres ikke om det har vært gjort endringer - revisjon i eget HMS-system)		Nei	
HMS-opplæring			
Er det gjennomført opplæring el. vedlikehold av opplæring for ledere i linjen i løpet av 2011?	Ja		
Er det gjennomført opplæring av nytilsatte i løpet av 2011?	Ja		Som en del av introduksjon for nyansatte

IA-avtale

Tabell 4.7 Sykefravær

Sykefravær i %	2009	2010	2011	Endring i %-poeng 2010-2011
Menn	10,30	4,30	4,20	- 0,10
Kvinner	6,60	6,20	6,05	- 0,15
Totalt	7,40	5,80	5,68	- 0,12

Siden 2009 har det vært en liten årlig nedgang i sykefraværet. Næringsetaten har kontinuerlig fokus på sykefraværsoppfølging og den enkelte leder har tett oppfølging av sine ansatte.

Tabell 4.7 IA-avtalen

Delmål i IA-avtalen	Ja	Nei	Kommentar
Delmål 1. Er det etablert mål og tiltaksplaner i forhold til sykefravær ?	Ja		Sykefraværsrutine revideres årlig
Delmål 2. Er det etablert mål og tiltaksplaner for å ansette personer med nedsatt funksjonsevne ?	Ja		Etaten har stillet IA plass til disposisjon for NAV
Delmål 3.Er det etablert mål og tiltaksplaner for å øke avgangsalder for pensjonering blant ansatte.	Ja		Nedfelt i seniorpolitisk plan

Arbeidstid

Tabell 4.7 Arbeidstid

Overtid - aml § 10-6	Ja	Nei	Ikke aktuelt	Kommentarer
Har virksomheten etablert internkontrollsystem som kan avdekke om arbeidstiden ved overtidsarbeid overstiger 13 timer i løpet av 24 timer?	Ja			Tidsregistrering med overvåking og oppfølging fra nærmeste leder. Administrasjonen foretar stikkprøvekontroll
Hvis ja, har internkontrollsystemet avdekket avvik i 2011?		Nei		
Hvis ja, kommenter hvordan dette er fulgt opp.				
Arbeidsfri periode - aml. § 10-8	**Ja**	**Nei**	**Ikke aktuelt**	**Kommentarer**
Har virksomheten etablert internkontrollsystem som kan avdekke om arbeidstaker har hatt mindre enn 11 timer sammenhengende arbeidsfri i løpet av 24 timer?	Ja			Tidsregistrering med overvåking og oppfølging fra nærmeste leder. Administrasjonen foretar stikkprøvekontroll

Hvis ja, har internkontrollsystemet avdekket avvik i 2011?		Nei		
Hvis ja, kommenter hvordan dette er fulgt opp.				
Søndagsarbeid - aml § 10-8 og § 10-10	**Ja**	**Nei**	**Ikke aktuelt**	**Kommentarer**
Har virksomheten etablert internkontrollsystem som kan avdekke om arbeidstaker har arbeidet 2 eller flere søn- og helgedager etter hverandre?			Ikke aktuelt	
Hvis ja, har internkontrollsystemet avdekket avvik i 2011?			Ikke aktuelt	
Hvis ja, kommenter hvordan dette er fulgt opp.				

4.8 Anskaffelser

Næringsetaten har få anskaffelser og har ingen formell innkjøpsorganisasjon. Ansvar for innkjøp av varer og tjenester er lagt til leder for administrasjonen. Det er utpekt en innkjøpsansvarlig som forestår den praktiske oppfølgingen.

Ved større anskaffelser vil Næringsetaten kjøpe bistand fra UKE.

4.9 Forvaltning av kunstverk i Oslo kommunes virksomheter

Etaten har ingen kunstverk som er utlånt fra Kunstsamlingene.

4.10 Rekruttering av lærlinger

Næringsetaten har kontrakter med 2 lærlinger og er godkjent bedrift for lærefag i kontor og administrasjon. Det er inngått avtale med AOF opplæringskontor for samarbeid om oppfølging.

4.11 Utkvittering av Bystyrets merknader

F4. Tiltak mot svart økonomi
"Byrådet bes intensivere arbeidet mot svart økonomi med alle de virkemidler kommunen har til rådighet, samt ta initiativ overfor staten for å bekjempe økonomisk kriminalitet."

Næringsetaten har hatt fokus på å avdekke økonomisk kriminalitet i drosje- og restaurantbransjen, og har sammen med Oslo kemnerkontor, Skatt Øst og politiet vært med å utvikle og gjennomføre mindre og målrettede samarbeidskontroller hvor praksisen rundt registreringen av kontantomsetningen har vært gjenstand for undersøkelser. Det er innhentet regnskap fra bevillinghavere og foretatt regnskapsanalyse av 60 serveringssteder med tanke på å kunne avdekke økonomisk kriminalitet. Det har vært fokus på salgsinntekter og vareforbruk i regnskapet og det er foretatt en bruttofortjenesteberegning for totale salgsinntekter, samt for de enkelte vareslag. Resultatet av analysen og vurdering av hva som er hensiktsmessig oppfølgning skal vurderes i samråd med Skatt Øst og Oslo kemnerkontor.

Det er etablert et godt samarbeid med Skatteetaten, Oslo kemnerkontor og politiet, i tillegg til at det er etablert samarbeid med Arbeidstilsynet, Tollvesenet og NAV. Det arbeides løpende med utvikling av ulike samarbeid.

På bakgrunn av samarbeidet som er utviklet og det økte fokus Næringsetaten har på økonomisk kriminalitet i restaurantbransjen, vil det kunne forventes et økt antall inndragningssaker på bakgrunn av økonomiske forhold.

Med hensyn til drosjenæringen har Næringsetaten selv ikke hatt hjemmelsmessig kontrolladgang til å kunne utføre kontroller, herunder kontroll av sentraler, løyvehavere og sjåfører og har vært avhengig av politiet og Statens Vegvesen for gjennomføring. I samarbeid med Næringsetaten, Skatt øst, Statens vegvesen, Politiet, NAV, Kemneren i Oslo, Toll- og avgiftsdirektoratet, Justervesenet og Akershus fylkeskommune ble det foretatt omfattende kontroll av drosjene i desember. Kontrollen strakte seg over 2 dager og ble stort sett positivt mottatt av løyvehavere, sjåfører og publikum. Funn fra kontrollen følges opp i de respektive etater.

4.12 Merknader fra kommunerevisjonen og kontrollutvalget

Kommunerevisjonen har utført gjennomgang av intern kontroll knyttet til fagsystemet AlkT. Hovedkonklusjon fra rapporten er at Næringsetaten har et bevisst forhold til internkontroll og informasjonssikkerhet. Imidlertid er det påpekt svakheter ved enkelte IT prosesser, noe mangelfulle og ikke-formaliserte rutiner samt ikke-hensiktsmessig arbeidsdeling på noen områder.

Kommunerevisjonens anbefalinger er underlagt gjennomgang og oppfølging. Næringsetaten har gjennomgått, endret og dokumentert rutiner i henhold til Kommunerevisjonens anbefalinger. Etaten har videre revidert beredskapsplan og instruks for informasjonssikkerhet, samt innarbeidet tiltak som en del av handlingplan for etatens IKT strategi 2011 – 2013.

Et sammendrag av rapporten vil bli inkludert i samlerapport over IT-revisjoner som skal legges frem for kontollutvalget i løpet av første halvdel av 2012.

Kommunerevisjonen gjennomførte en begrenset oppfølgingsundersøkelse av rapport 1/2009 *Behandling av skjenkebevillinger og kontroll av skjenkesteder.* Oppfølgingsundersøkelsen viser at Næringsetaten hadde iverksatt relevante tiltak blant annet knyttet til å sikre at alle skjenkesteder ble kontrollert årlig. Etaten hadde sørget for å skille mellom fullførte kontroller og ikke-fullførte kontroller i sin registrering og rapportering av skjenkekontroller. Etaten hadde imidlertid ikke kontrollert alle skjenkesteder i 2010.

Det skal bemerkes at alle skjenkebevillingene ble forsøkt kontrollert, men på grunn av nedleggelse, steder som ikke holdt åpent eller steder som ikke ble funnet, ble det ikke gjennomført kontroll på alle skjenkestedene. Skjenkestedene som ikke ble kontrollert, var i all hovedsak fjordcruiseskip med skjenkebevilling. Næringsetaten vil i forbindelse med at alle skjenkebevillingene skal fornyes i 2012, innhente korrekt kaiplass og kjørerute for lettere å kontrollere alle skjenkesteder.

Kontrollutvalget behandlet Oppfølging av rapport 8/2008 Behandling av drosjeløyvesaker i møte den 30.08.2011 sak 75. Saken ble tatt til orientering. Utvalget uttaler i saken at forslag til undersøkelser imøteses når ny lokal forskrift for drosjenæringen i Oslo er implementert og nye løyver tildeles.

4.13 Andre spørsmål fra byrådet/bystyret

Ingen spørsmål.

Næringsetaten, 3. februar 2012

Gunnhild Haugen
direktør

Vedlegg 1: Rapport om bevillingspolitikken/alkoholforbruk

RAPPORT OM BEVILLINGSPOLITIKKEN I 2011 OG UTVIKLINGEN I ALKOHOLFORBRUKET I OSLO

Ved bystyrets behandling av sak 942, ”bevillings- og kontrollsystemet etter alkohol- og hotelloven”, den 24.11.1993, ble det vedtatt at byrådet årlig skal gi tilbakemelding til bystyret om følgende forhold:

- Utviklingen av alkoholforbruket
- Gjennomføringen og oppfølgingen av alle kontroller med skjenkesteder og forretninger som selger alkoholholdig drikk med inntil 4,7 volumprosent alkohol
- Gjennomgang av byrådets vedtak i bevillingssaker
- Hvor lang saksbehandlingstiden har vært i de enkelte skjenkesaker

Ved bystyrets behandling av sak 83, byrådssak 2/02, ble det vedtatt at Næringsetaten skal utarbeide den årlige orienteringen om bevillingspolitikken og alkoholforbruket i forbindelse med årsberetning. Næringsetaten redegjør for faktaopplysninger i ovennevnte forhold med tillegg av vedtak fattet av etaten på delegert myndighet, jf bystyrevedtak 15.04.1998, sak 327, byrådets vedtak 01.04.2008, sak 1039, byrådens delegasjonsvedtak av 16.03.2010 og 22.06.2010 . Byrådssak 22/03.

Den følgende fremstilling vil for omsetning av vareliter basere seg på tall fra 2010. Den øvrige fremstillingen baseres på tall for 2011. Utviklingen av alkoholforbruket baserer seg på Næringsetatens tall og tall innhentet fra AS Vinmonopolet. For landsomfattende oversikter vises det til rapporter fra Statens Institutt for Rusmiddelforskning (SIRUS) www.sirus.no.

Sammendrag

Alkoholforbruket i Oslo kommune har hatt en oppgang i forhold til foregående år. Dette gjelder samtlige grupper alkoholholdig drikk.

Det var ved utgangen av 2011 totalt 1 074 skjenkebevillinger i Oslo. Antallet salgsbevillinger for alkoholholdig drikk med inntil 4,7 % volumprosent alkohol var i samme periode 380.

Kontrollvirksomheten for 2011 viser at det har vært utført 5204 skjenkekontroller og 1496 salgskontroller. 37 salgs- og skjenkebevillinger er inndratt.

UTVIKLING AV ALKOHOLFORBRUKET

For fastsettelse av bevillingsgebyr mottar Næringsetaten årlige oppgaver fra bevillingshavere over omsatt mengde alkoholholdig drikk. Tallene tyder på at det har vært en oppgang i omsetningen fra 2009 til 2010 når det gjelder så vel skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 1, 2 og 3 samt for salg av alkoholholdig drikk fra butikk.

Oversikt over det totale antall omsatte vareliter av alkoholholdig drikk i henholdsvis gruppe 1, gruppe 2 og gruppe 3 i 2008, 2009 og 2010 (omsetningstall i tusen liter):

Utskjenket mengde:	2008	2009	2010
Gruppe1 (øl):	17 408	15 345	15 630
Gruppe 2 (vin):	2 518	2 390	2 997
Gruppe 3 (brennevin):	365	325	351
Salg fra butikk (gruppe 1):	24 526	21 252	22 958

Utviklingen av alkoholomsetning fra 2009 til 2010 viser at skjenking av alkoholholdig drikke i gruppe 1 har hatt en oppgang på 1,8 %, skjenking av alkoholholdig drikke i gruppe 2 har hatt en oppgang på 20,3 %. Skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 3 har gått opp med henholdsvis 7,4 % siden 2009.

Utviklingen av omsetning viser videre at salg av alkoholholdig drikk i gruppe 1 fra butikk har hatt en oppgang på 7,4 %. Salget inkluderer både salg av øl og annen alkoholholdig drikk med inntil 4,7 volumprosent alkohol.

Omsetningstall for Vinmonopolets forretninger i Oslo (i tusen liter):

Solgt mengde	2008	2009	2010	2011
Gruppe 1 (øl)	140	157	204	253
Gruppe 2 (vin)	11128	11340	11422	11476
Gruppe 3 (brennevin)	1455	1409	1370	1293

Vinmonopolets tall viser at det i 2011 var en økning i omsetningen på 0,3 % i Oslo. Dette er en nedgang sett i forhold til i fjor, da samlet økning fra året før lå på 1,8 %.

Oslo ligger fortsatt på topp i omsetning på landsbasis, hvilket trolig kan forklares med at Oslo er en folkerik kommune med mange kjøpesterke innbyggere. Tilgjengeligheten til Vinmonopolets utsalg er også god i Oslo, da det per dags dato er 27 vinmonopol i kommunen.

På landsbasis har Vinmonopolet hatt en økning på 0,6 % i 2011 målt mot 2010. Dette er en mindre økning i forhold de siste årene, hvor årlig omsetning har ligget på ca 3-4 %. Den sviktende salgsutviklingen kan trolig forklares med økt taxfree- og grensehandel som tar markedsandeler fra Vinmonopolet.

Kommentarer til utvikling og omsetning

I forhold til generelle utviklingstrekk vises det til rapporten ”Rusmidler i Norge 2011”, utgitt av SIRUS i 2011. Rapporten inneholder redegjørelse over utvikling og endring av alkoholkonsum fra 1980 til 2011.

Det fremgår av rapporten at det har vært en nedgang i brennevinsomsetningen siden 1980, mens omsetningen av vin har steget. I 1990-årene var omsetning av brennevin pr voksen innbyggere lavere enn noen gang, regnet fra 1851 alkoholstatistikkens begynnelse, bortsett fra under forbudstiden og enkelte år under andre verdenskrig. Etter tusenårsskiftet har den på ny vist økning. Vinomsetningen var i 1995, for første gang siden forbudstiden, høyere enn brennevinsomsetningen og den har fortsatt å øke. Ølomsetningen har derimot vist en gradvis, men forholdsvis liten økning fra rundt midten av 1980-årene.

I 2009 og 2010 har omsetningen av øl imidlertid gått noe ned. Alkoholholdige fruktdrikker (rusbrus) har økt noe fra disse ble introdusert på det norske markedet i 1996. Omsetningen nådde et toppunkt i 2003 da det ble tillatt å selge alkoholholdige fruktdrikker i dagligvareforretninger. De utgjør likevel en meget liten del av det samlede alkoholforbruket.

Totalomsetningen av alkohol per innbygger lå relativt stabilt frem til midten av 1990-årene. Den økte så kraftig frem mot 2008, eksempelvis 41 prosent fra 1995 til 2008. Økning kan i hovedsak tilbakeføres til økt omsetning av vin. Totalomsetningen i Norge har de siste to årene gått noe ned, hvilket kommer av en liten nedgang i omsetningen av brennevin og øl.

Statistikk over årlig omsetning av alkoholholdig drikk i 20 utvalgte europeiske land, målt i liter ren alkohol per innbygger, viser at Norge historisk fra 1970 til 2009 har hatt lavest omsetning av alkoholholdig drikk. Til sammenligning vises det til at Norge i 2009 hadde en omsetning på 5,1 liter alkohol per innbygger, mens Sverige og Danmark hadde henholdsvis 6,1 og 8,6.

BEVILLINGSPOLITIKKEN

Næringsetaten er i byrådens vedtak av 08.04.2008 delegert myndighet til å fatte vedtak i saker om serverings-, salgs- og skjenkebevillinger, med unntak av saker av prinsipiell betydning og saker om utvidet tid, jf bystyrets vedtak 327/1998.

Næringsetaten er delegert myndighet til å treffe vedtak om midlertidig inndragning av salgs- og skjenkebevillinger for en periode på inntil 4 uker samt myndighet til å treffe vedtak om inndragning som følge av sen og manglende innsendelse av omsetningsoppgaver og innbetaling av bevillingsgebyr.

Avslag på bevillingssøknader

Antall avslagssaker i 2011 var 42, herunder 6 saker om utvidet åpnings- og skjenketid. Næringsetaten avslo i tråd med delegasjon 36 søknader om ordinær salgs- og skjenkebevilling.

Klagesaker

Oslo kommunes enkeltvedtak etter alkoholloven kan påklages til Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Næringsetaten mottok til sammen seks klager på vedtak i 2011, hvorav fem klaget på vedtak om avslag på søknad om ordinær bevilling og en påklaget vedtak om avslag på søknad om utvidet åpnings- og skjenketid. På bakgrunn av inndragninger eller suspensjoner mottok Næringsetaten åtte klager på vedtak.

Av mottatte klager på søknad om bevilling er en sak vedrørende avslag på søknad om ordinær bevilling trukket av klager. De øvrige klagesakene ligger til behandling hos henholdsvis byrådet og fylkesmannen.

I forhold til mottatte klager på vedtak om inndragning og suspensjon er en av klagesakene opphevet av fylkesmannen. De øvrige ligger til behandling hos enten etaten, byrådet eller fylkesmannen

Rettssaker

Oslo kommune ble saksøkt av et selskap i 2010 etter at kommunen opplyste om at de ikke kunne drive på tidligere eiers skjenkebevilling etter alkoholloven § 1-10. Bakgrunnen for dette var at tidligere eieres skjenkebevillinger var bortfalt. Det ble i saken begjært midlertidig forføyning. Kommunen ble frifunnet i tingretten ved kjennelse av 21.12.2010. Kjennelsen ble anket inn for lagmannsretten som i januar 2011 avviste anken.

Oslo kommune ble i 2011 saksøkt av et selskap med krav om erstatning for utgifter til advokatbistand i forbindelse med søknad om skjenkebevilling etter eierskifte. Kommunen ble frifunnet av tingretten, da kommunen etter rettens syn verken hadde fattet et enkeltvedtak eller opptrådt erstatningsbetingende, og kommunen hadde lagt riktig lovforståelse til grunn. Kjennelsen ble anket til lagmannsretten som besluttet ikke å fremme anken. Bakgrunnen for saken var at kommunen opplyste søker at selskapet etter alkoholloven § 1-10 ikke kunne drive på tidligere eiers bevilling da søknaden var innkommet 32 dager etter overdragelsesdatoen. Etaten ble kontaktet av Helsedirektoratet som la til grunn at fristen i alkoholloven § 1-10 ikke var absolutt.

I april 2011 ble det fremsatt begjæring om midlertidig forføyning ovenfor Oslo kommune av et selskap som søkte om serverings- og skjenkebevilling etter eierskifte. Kommunen hadde i brev til bevillingssøker opplyst at de ikke kunne drive på overgangsbestemmelsene i serveringsloven § 22 og alkoholloven § 1-10 da det ikke forelå avtaleforhold mellom tidligere og ny driver. Saksøker mente at selskapet hadde rett til å servere og skjenke i medhold av disse bestemmelsene. Retten tok ikke begjæringen om midlertidig forføyning til følge. Det ble konkludert med at overdragelse av varelager og inventar, uten overdragelse av leiekontrakt, øvrig driftskonsept og lignende ikke var å anse som overdragelse av virksomhet. Videre ble det vist til at tidligere driver ikke hadde noen "virksomhet" å overdra, da de var blitt kastet ut av lokalene og således ikke hadde rettigheter til lokalene ved det tidspunkt ny driver inngikk leiekontrakt. Kjennelsen ble anket til lagmannsretten som forkastet anken.

GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING AV KONTROLLER MED SKJENKESTEDER, OG SALGSSTEDER FOR ALKOHOLHOLDIG DRIKK MED INNTIL 4,7 VOLUMPROSENT ALKOHOL

Næringsetaten har ansvar for utøvelse av lovbestemt kontroll av bevillingspliktige salgs- og skjenkesteder i Oslo kommune. Til å gjennomføre den praktiske kontrollen bruker etaten 65 timelønnede kontrollører rekruttert fra politihøyskolen.

I 2011 utførte Næringsetaten 5204 kontroller av steder med skjenkebevilling og 1496 kontroller av butikker med salgsbevilling. Av de til sammen 6700 kontrollene, var det 6172 kontroller som ble gjennomført fullt ut, det vil si at kontrollørene legitimerte seg overfor bevillingshaver. I de resterende 528 kontrollene var stedene stengt eller nedlagt da kontrollørene ankom virksomheten.

I tråd med Alkoholkontrollutvalgets status og strategirapport (Alkoholkontrollutvalgssak 64/05) for kontrollvirksomheten i Oslo kommune er etatens kontrollarbeid i stor grad rettet mot steder hvor det erfaringsmessig er problemer knyttet til skjenking og salg av alkohol, og skjenkesteder/butikker der det skjenkes/selges alkohol til personer under 18 år.

I samsvar med byrådssak 313/01 rettes i tillegg kontrollene i størst mulig grad mot steder med yngre publikum, lange åpningstider og med hovedinntekt fra skjenking. Dette er også i tråd med status- og strategirapporten for kontrollvirksomhet i Oslo. Ved gjennomføringen av kontrollene har Næringsetaten tatt hensyn til at en rekke steder i Oslo kun har åpent deler av året. Dette gjelder eksempelvis stuer i marka, rene sommerbevertningssteder, eldresenter og lignende. Erfaringer så langt tilsier at det ikke er behov for mange kontroller på disse stedene.

Utvikling i antallet inndragninger av salgs- og skjenkebevillinger:

År	Skjenkebev.	Salgsbev.	Totalt
2008	21	12	33
2009	9	2	11
2010	22	4	26
2011	25	12	37

Oversikt over inndragningstid for skjenkebevillinger som har sitt grunnlag i overskjenking og vandelsforhold:

År	1 uke	10dager	2 uker	3 uker	4 uker	5 uker	6 uker	Ut perioden
2008	4		6	3				7
2009	8	1	1				1	
2010	2		5	2	16		1	
2011	12		7	2	13		1	2

Forebyggende virksomhet/rådgivning - informasjonstiltak

Næringsetaten ga i 2011, som en del av sin rådgivende og forebyggende virksomhet, veiledning innen alkoholloven og skjenkeproblematikk til 17 skjenkesteder som ønsket dette. Ved 3 av veiledningene var flere bevillingssteder representert.

GJENNOMGANG AV BYRÅDETS VEDTAK I BEVILLINGSSAKER

Antall skjenkebevillinger i Oslo pr 31.12.2011 var 1 074, mens antall salgsbevillinger for alkoholholdig drikk med inntil 4,7 % volumprosent alkohol var 380. I tillegg foreligger det 27 salgsbevillinger til Vinmonopolet.

Utvikling i antall salgsbevillinger for alkoholholdig drikk med inntil 4,7 % volumprosent alkohol:

31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011
346	360	394	380

Utviklingen viser at antall salgsbevillinger er noe lavere i 2011 enn foregående år.

Det fremgår av rapporten ”Kommunenes forvaltning av alkoholloven 2011”, utarbeidet av SIRUS, at det på landsbasis er 4 176 salgssteder, fordelt på samtlige kommuner i 2010. Tas de 254 vinmonopolutsalgene med er det til sammen 4 435 utsalgssteder. Sammenlignet med antall salgssteder i 1980 var det 294 færre salgssteder for alle typer alkohol i 2010. Antallet vinmonopolutsalg har økt, mens antallet salgssteder for alkoholholdig drikk gruppe 1 har sunket såpass at det totale antallet er redusert med rundt 15 % de siste 20 årene. Årsaken til nedgangen av antall salgssteder for alkoholholdig drikk gruppe 1, skyldes ikke en mer restriktiv salgspolitikk fra kommunens side, men i all hovedsak en nedgang i antall dagligvareforretninger. Tallene de siste årene viser imidlertid tegn til en viss utflatning av nedgangen. Når det gjelder antall vinmonopol har det på landsbasis vært en jevn økning fra 1980, fra 87 utsalgssteder til 259 utsalgssteder i 2010. Fra 2009 til 2010 har det vært en økning på 11 vinmonopol i Norge.

Rapporten viser at Norge totalt hadde 7 376 skjenkesteder i 2010. Dette er en oppgang på 52 skjenkesteder fra 2009. Tallene viser noe svingning (rundt 1 %) de siste fem årene, men dette er så minimalt at det ikke er grunnlag for å si om det dreier seg om reelle variasjoner eller om det handler om unøyaktigheter i datagrunnlaget. Utviklingen over tid viser likevel at det har vært en kraftig økning av antall skjenkebevillinger de siste tiårene fra 2 439 i 1980 til 7 376 i 2010, hvilket representerer nesten en tredobling.

Rapporten bygger på tall fra 2010. Det foreligger ikke tall for 2011.

Utviklingen i antall skjenkebevillinger i Oslo:

Kategori	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Skjenkesteder:	936	943	961	974
Skip	2	3	2	4
Fjordcruiseskip	66	64	63	58
Eldresentra, sykehotell og alders- og sykehjem	13	23	13	17
Skjenkesteder for deltakere i sluttet selskap:				
Skjenkesteder for deltakere i sluttet selskap	21	24	17	17
Eldresentra	4	2	1	4
Sum	1042	1059	1057	1074

Tallene viser at det har vært en liten økning i antall skjenkebevillinger fra 2010 til 2011. I hovedsak gjelder dette ordinære skjenkesteder samt eldresentre, sykehotell og alders- og sykehjem.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid ved søknad om salgs- og skjenkebevilling i Oslo:

Type	**Måltall 2011**	**Resultat 2011**
Søknader om ny skjenkebevilling inkl eierskiftesaker: - Normert saksbehandlingstid for saker uten bemerkninger - Normert saksbehandlingstid for saker med bemerkninger	 45 dager/70 % 90 dager/75 %	 45 dager/60 % 90 dager/87 %
Søknader om ny salgsbevilling inkl. eierskifter: Normert saksbehandlingstid for saker uten bemerkninger - Normert saksbehandlingstid for saker med bemerkninger	 60 dager/50 % 90 dager/75 %	 60 dager/69 % 90 dager/87 %
Inndragning inntil fire uker brudd på alkohollovgivningen	70 dager/75 %	70 dager/8,1 %
Inndragning brudd på gebyrplikten	30 dager/90 %	30 dager/0 %

Byrådet fattet vedtak om videredelegasjon av vedtakskompetanse etter serveringsloven og alkoholloven til byråden den 01.04.2008, byrådssak 1039/08. Byråden har i vedtak av 08.04.2008, sak 3/2008, delegert vedtakskompetanse videre til direktøren for Næringsetaten. Etaten har ved vedtak av 08.04.2008 fått delegert myndighet til å avgjøre søknader om salgs- og skjenkebevilling etter alkoholloven. Delegasjonen innebærer at de fleste saker nå behandles i Næringsetaten, med unntak av søknad om utvidet åpnings- og skjenketid hvor dette ikke tidligere er gitt og saker av prinsipiell karakter. Byrådet behandlet i 2011 ingen

salgs- eller skjenkesøknader av prinsipiell karakter. Derimot behandlet byrådet 13 søknader om utvidet åpnings- og skjenketid.

Søknad om ny skjenkebevilling inkl eierskifte
Det er behandlet i alt 52 saker uten bemerkninger og 126 saker med bemerkninger.

For søknader med bemerkninger viser måltallene positivt avvik fra fastsatte normtider.
Positivt avvik for saker med bemerkninger at disse sakene har blitt prioritert.
Saksbehandlingstiden for saker uten bemerkninger ligger noe under for andel saker behandlet innenfor fastsatt normtid. Avviket kan forklares med etterslep ved innregistrering av søknader og forsinkelser hos høringsinstansene.

Det bemerkes at også komplekse avslagssaker inngår i normtidene/andel vedtak.

Søknad om ny salgsbevilling inkl eierskifte
Det er behandlet i alt 35 saker uten bemerkninger og 60 saker med bemerkninger.
Positivt avvik for behandling av søknader om salgsbevillinger skyldes blant annet at dette er saker med lavere dokumentasjonskrav og mer profesjonelle aktører, som de store kjedebutikkene. Gjennom dialog med bransjen i 2011 har søknadskvaliteten blitt bedre.